

Prima instanță: Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău (N. Arabadji)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (N. Budăi, L. Popov, I. Secrieru)

Instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție (A. Cobăneanu, I. Corolevschi, T. Răducanu, M. Macar, N.Clima)

Î N C H E I E R E

14 august 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Victor Boico
Victor Burduh

examinând cererea de revizuire depusă de către Petru Rusu,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Mircea Colpajiu
împotriva lui Petru Rusu cu privire la repararea prejudiciului material,
împotriva deciziei din 13 ianuarie 2010 a Curții Supreme de Justiție,

c o n s t a t ă :

La 25 august 2006 Mircea Colpajiu a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Petru Rusu cu privire la repararea prejudiciului material.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 01 februarie 1999 i-a
împrumutat lui Petru Rusu suma de 13 100 dolari SUA pe un termen de 13 luni, ce
se confirmă prin recipisa întocmită prin care pîrîtul a confirmat primirea banilor.
Petru Rusu nu și-a onorat obligația asumată.

Prin hotărîrea din 15 martie 2001 a Judecătoriai Rîșcani, mun.Chișinău din
contul lui Petru Rusu s-a încasat în beneficiul lui Mircea Colpajiu datoria în sumă de
13 100 dolari SUA, însă pîrîtul nu a executat hotărîrea.

Ulterior, după nenumărate adresări pîrîtul a restituit cu întârziere suma de
19 099,43 lei, iar restul sumei nu a fost restituită.

Reclamantul Mircea Colpajiu a solicitat repararea prejudiciului material în
sumă de 5500 dolari SUA, ce constituie dobînda de întârziere și prejudiciul generat
de inflația banilor.

Prin hotărîrea din 05 decembrie 2008 a Judecătoriai Rîșcani, mun. Chișinău, s-a
admis parțial acțiunea și s-a dispus încasarea de la Rusu Petru în beneficiul lui
Colpajiu Mircea suma de 43 530,37 de lei cu titlu de dobîndă de întârziere pentru

perioada de la 01 septembrie 2003 pînă la 05 decembrie 2008 și dobînda de întârziere urmînd a fi plătită pînă la executarea efectivă a obligației.

În rest acțiunea s-a respins ca nefondată.

S-a încasat de la Rusu Petru în beneficiul lui Colpajiu Mircea taxa de stat în mărime de 1305,91 lei.

Prin decizia din 04 iunie 2009 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de către Colpajiu Mircea și Rusu Petru, cu menținerea hotărîrii din 05 decembrie 2008 a Judecătorei Rîșcani, mun.Chișinău.

Prin decizia din 13 ianuarie 2010 a Curții Supreme de Justiție, s-a respins recursul declarat de către Mircea Colpajiu și s-a menținut decizia Curții de Apel Chișinău din 04 iunie 2009 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Mircea Colpajiu împotriva lui Petru Rusu cu privire la repararea prejudiciului material.

La 12 aprilie 2019 Petru Rusu a depus cerere de revizuire solicitînd casarea deciziei din 13 ianuarie 2010 a Curții Supreme de Justiție, casarea deciziei din 04 iunie 2009 a Curții de Apel Chișinău și remiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea cererii, revizuentul și-a exprimat dezacordul cu hotărârile instanțelor de judecată menționînd că prin hotărârea din 05 decembrie 2008 a Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău, s-a admis parțial acțiunea și s-a dispus încasarea de la Rusu Petru în beneficiul lui Colpajiu Mircea suma de 43 530,37 de lei cu titlu de dobîndă de întârziere pentru perioada de la 01 septembrie 2003 pînă la 05 decembrie 2008, dobînda de întârziere urmînd a fi plătită pînă la executarea efectivă a obligației. Hotărârea fiind contestată a fost menținută fără modificări.

A menționat că în cadrul procedurii de executare privind încasarea sumei de 13 100 dolari SUA, de către șeful Oficiului de executare Roman Talmaci, la 05 ianuarie 2007 în baza dosarului de executare nr.6R-103/2006 a fost emisă încheierea privind transmiterea bunului imobil către creditorul urmăritor. La acel moment șeful Oficiului de executare Roman Talmaci a stabilit că în cadrul procesului de executare după debitorul Petru Rusu era înregistrat 1/2 cotă-parte din ap.XXX, str. XXX.

În scopul executării hotărârii judecătorești de către executorul judecătorec au fost dispuse petrecerea de licitații, care însă nu s-au petrecut din lipsă de cumpărători.

În cadrul procedurii de executare creditorul urmăritor Colpajiu Mircea a înaintat cerere prin care a solicitat transmiterea bunului în contul stingerii parțiale a datoriei.

A specificat că executorul judecătorec a constatat că cererea lui Colpajiu Mircea întrunește condițiile necesare ceea ce face posibilă transmiterea bunului în contul stingerii parțiale a datoriei. De asemenea s-a constatat că la transmiterea bunului imobil creditorului, Colpajiu Mircea a primit suma de 40 349,10 de lei, ceea ce constituia suma de 3057,94 dolari SUA. Cu scopul achitării datoriei a fost transmisă o odaie cu suprafața de 10,8 m.p. la prețul de 118 111 lei, care constituia suma de 9127,59 dolari SUA. Astfel, datoria sa față de Mircea Colpajiu constituia suma de 914,47 dolari SUA și 2150 de lei.

A indicat că conform încheierii privind transmiterea bunului imobil nr.6R-103/2006 din 05 ianuarie 2007, este clar stipulat că bunul imobil în valoare de 118 111 lei, ce constituie suma de 9127,59 dolari SUA, a fost transmis creditorului Mircea Colpajiu în scopul achitării parțiale a datoriei și că restanța constituie suma de 914,47 dolari SUA și 2150 lei.

Consideră că încheierea în cauză schimbă radical probatoriul în acțiunea înaintată de Colpajiu Mircea către Petru Rusu privind recuperarea daunei.

A invocat că acest fapt nu i-a fost cunoscut la momentul examinării fondului, apelului, cât și recursului, iar despre încheierea sus-menționată a aflat după examinarea litigiului. La fel, dânsul a descoperit câteva înscrisuri despre care instanțele ierarhic inferioare și personal nu a cunoscut. Din aceste acte se vede că instanțele de judecată au fost duse în eroare de către executorul judecătoresc Irina Ceclu, care de comun acord cu Colpajiu Mircea a tăinuit faptul transmiterii odăii conform încheierii Oficiului de executare Rîșcani din 05 ianuarie 2007.

Menționează că în răspunsul Oficiului de executare Rîșcani prezentat instanței pentru examinarea litigiului la 26 septembrie 2008, nimic nu se spune despre încheierea din 05 ianuarie 2007.

Drept temei de adresare a cererii de revizuire a invocat prevederile art. 449 lit.b) Cod de procedură civilă, că au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului.

Prin referința din 08 august 2019, Colpajiu Mircea a solicitat respingerea ca fiind inadmisibilă a cererii de revizuire depusă de Petru Rusu, care a fost depusă cu scopul de a tergiversa achitarea datoriei, care rămâne neachitată timp de 20 ani.

A menționat că Petru Rusu, cât și soția acestuia Silvia Sorocovici au cunoscut despre existența încheierii Oficiului de executare Rîșcani din 05 ianuarie 2007, care a fost contestată de către aceștia de nenumărate ori. Mai mult, în textul deciziei din 07 februarie 2013 a Curții de Apel Chișinău se indică cert că Rusu Petru a cunoscut despre încheierea din 05 ianuarie 2007.

A evidențiat că până în prezent nu a devenit proprietar a 1/2 cotă-parte din ap. XXX, și nici datoria lui Petru Rusu față de dânsul nu a fost stinsă.

Verificând decizia supusă revizuirii, în raport cu criticile formulate și în limitele temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Petru Rusu, din motivele ce succed.

Inițial Colegiul punctează că în conformitate cu art. 452 alin. (1¹) Cod de procedură civilă, dacă examinarea cererii de revizuire este de competența Curții Supreme de Justiție sau a instanței de apel, ședințele se desfășoară fără înștiințarea participanților la proces. Dacă instanța care examinează cererea de revizuire consideră necesară prezența participanților la proces, aceasta dispune înștiințarea lor.

Astfel, Colegiul a decis examinarea cererii de revizuire fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei și orei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, or, este inoportună invitarea participanților la proces, întrucât argumentele expuse în cererea de revizuire au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței controlul actului judecătoresc contestat.

Mai mult, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza *Auza Vilho Eskelinen și alții vs Finlanda*, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72–75, cauza *Eriksson vs Suedia*, hotărârea din 12 aprilie 2012, § 66, 72, cauza *Pönkä vs Estonia*, hotărârea din 08 noiembrie 2016, § 33–34).

Posibilitatea revizuirii prevăzute de Capitolul XXXIX din Codul de procedură civilă reprezintă o procedură excepțională. Or, cererile de revizuire a hotărârilor judecătorești trebuie supuse unei analize stricte.

Astfel, art. 446 alin. (1), (2) Cod de procedură civilă prevede că, pot fi supuse revizuirii hotărârile, ordonanțele, încheierile și deciziile irevocabile ale tuturor instanțelor judecătorești, în condițiile prezentului capitol.

Încheierile de încetare a procesului conform art.265 lit.c) și d), precum și cele prin care se respinge acțiunea ca fiind tardivă conform art.186¹ pot fi supuse revizuirii. Încheierile judecătorești care nu se referă la fondul cauzei, precum și deciziile emise în privința acestora nu se supun revizuirii. În aceste cazuri, încheierile de inadmisibilitate a revizuirii nu se supun niciunei căi de atac.

În conformitate cu art. 447 lit. a) Cod de procedură civilă sunt în drept să depună cerere de revizuire părțile și alți participanți la proces. Totodată, în conformitate cu art. 451 alin. (1), (2) Cod de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art.447, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art.449 și anexându-se probele ce le confirmă.

Cererea de revizuire se depune la instanța competentă prevăzută la art.448.

La caz, Colegiul precizează că Petru Rusu este în drept de a depune cerere de revizuire, ceea ce a și realizat prin înregistrarea acesteia la 12 aprilie 2019 (Vol.II, f.d.1-4), în situația în care a fost parte la procesul civil inițiat la cererea de chemare în judecată depusă de Mircea Colpajiu împotriva lui Petru Rusu cu privire la repararea prejudiciului material (Vol.I, f.d.3).

În temeiul art. 448 alin. (2) Cod de procedură civilă, cererea de revizuire împotriva unei hotărâri care, fiind supusă căilor de atac, a fost menținută, modificată sau casată, emițându-se o nouă hotărâre, se soluționează de instanța care a menținut, a modificat hotărârea sau a emis o nouă hotărâre.

În speță, cererea de revizuire a fost depusă împotriva deciziei din 13 ianuarie 2010 a Curții Supreme de Justiție, devenită irevocabilă de la pronunțare (Vol.I, f.d.239, 240-243).

Aici Colegiul precizează că revizuentul, prin cererea de revizuire depusă în temeiul art. 449 lit.b) Cod de procedură civilă, a solicitat admiterea cererii de revizuire, casarea deciziei din 13 ianuarie 2010 a Curții Supreme de Justiție, casarea deciziei din 04 iunie 2009 a Curții de Apel Chișinău cu remiterea cauzei la rejudecare (Vol.II, 1-4).

Art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă stipulează că, revizuirea se declară în cazul în care au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei.

Concomitent Colegiul învederează că de rând cu condițiile sus-menționate referitor la persoanele care sunt în drept de a depune cerere de revizuire, actele judecătorești supuse revizuirii, instanța competentă de a examina cererea de revizuire, o condiție obligatorie constituie și termenele de depunere a cererii de revizuire și calculul acestora.

Or, în conformitate cu art. 450 lit. b) Cod de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în termen de 3 luni din ziua în care persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele sau faptele esențiale ale cauzei care nu i-au fost și nu puteau să-i fie cunoscute anterior, dar nu mai târziu de 5 ani de la data rămânerii irevocabile a hotărârii, încheierii sau deciziei – în cazul prevăzut la art. 449 lit. b).

De altfel, însuși revizuentul a indicat expres în cererea de revizuire art. 450 Cod de procedură civilă.

Totodată, anterior expunerii în privința admisibilității cererii de revizuire depuse de Petru Rusu, Colegiul consideră necesar de a efectua o retrospectivă a actelor judecătorești pronunțate la caz, precum și a circumstanțelor/faptelor esențiale care, în opinia revizuentului, justifică temeinicia cererii de revizuire.

Astfel, prin hotărârea din 05 decembrie 2008 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, s-a admis parțial acțiunea și s-a dispus încasarea de la Rusu Petru în beneficiul lui Colpajiu Mircea suma de 43 530,37 de lei cu titlu de dobândă de întârziere pentru perioada de la 01 septembrie 2003 pînă la 05 decembrie 2008 și dobînda de întârziere urmînd a fi plătită pînă la executarea efectivă a obligației. În rest acțiunea s-a respins ca nefondată. S-a încasat de la Rusu Petru în beneficiul lui Colpajiu Mircea taxa de stat în mărime de 1305,91 lei (Vol.I, f.d.138, 139-140).

Prin decizia din 04 iunie 2009 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de către Colpajiu Mircea și Rusu Petru, cu menținerea hotărîrii din 05 decembrie 2008 a Judecătoriei Rîșcani, mun.Chișinău (Vol.I, f.d.217, 218-221), iar prin decizia din 13 ianuarie 2010 a Curții Supreme de Justiție, s-a respins recursul declarat de către Mircea Colpajiu și s-a menținut decizia Curții de Apel Chișinău din 04 iunie 2009 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Mircea Colpajiu împotriva lui Petru Rusu cu privire la repararea prejudiciului material (vol.I, f.d.239, 240-243).

Colegiul relevă că prin prezenta cerere de revizuire depusă în temeiul art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă, revizuentul a indicat cu titlu de fapte esențiale, circumstanțele statuate în încheierea din 05 ianuarie 2007 a Oficiului de executare Rîșcani, conform căroră lui Mircea Colpajiu i-a fost transmis cu drept de proprietate privată în scopul achitării parțiale a datoriei lui Petru Rusu bunul imobil, o cameră cu suprafața totală de 10,8 m.p. din ap. XXX. La fel prețul bunului imobil transmis este de 118 111 lei, ce constituie suma de 9127,59 dolari SUA. Astfel restanța datoriei constituie suma de 914,47 dolari SUA și 2150 de lei, informație care nu era cunoscută la momentul examinării cauzei civile.

Însă, art. 450 lit.b) Cod de procedură civilă statuează că cererea de revizuire se depune în termen de 3 luni din ziua în care persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele sau faptele esențiale ale cauzei care nu i-au fost și nu puteau să-i fie cunoscute anterior, dar nu mai târziu de 5 ani de la data rămânerii irevocabile a hotărîrii, încheierii sau deciziei – în cazul prevăzut la art.449 lit.b).

Or, termenul de depunere a cererii de revizuire reprezintă intervalul de timp în interiorul căruia poate fi exercitată calea de atac a revizuirii. În această ordine de idei, pornind de la faptul că decizia Curții Supreme de Justiție a fost pronunțată la data de 13 ianuarie 2010, iar Petru Rusu a depus cerere de revizuire la data de 12 aprilie 2019, Colegiul menționează că este certă omiterea termenului prevăzut de art. 450 lit. b) Cod de procedură civilă.

Simultan, chiar și în situația în care cererea de revizuire corespunde cerințelor legale ca formă și este bazată pe unul din temeiurile prevăzute de lege, pentru ca ea să fie admisă și în consecință prin actul de dispoziție a instanței să fie desființată o hotărâre irevocabilă, ea urmează a fi depusă în termen.

Or, în prealabil, se impune obligația instanței de revizuire de a verifica termenele de depunere a cererii de revizuire în acord cu art. 450 Cod de procedură

civilă (a se vedea „Oferta Plus” S.R.L. c. Moldovei, ibidem, § 109, Eugenia și Doina Duca c. Moldovei, 3 martie 2009, § 41, Lipcan c. Moldovei, ibidem, §17).

De altfel, această cerință este stabilită de către legiuitor și corespunde exigențelor Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului, care proclamă ca fiind un principiu asigurarea securității raporturilor juridice (a se vedea Brumărescu c. României, [GC] nr. 28342/95, § 61, ECHR 1999-VII; Roșca c. Moldovei, nr. 6267/02, § 24, 22 martie 2005).

Sub acest aspect, Colegiul notează că, în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a constatat în mod frecvent încălcări ale articolului 6 § 1 din Convenție, în special în cauzele care ridicau probleme cu privire la încălcarea principiului indicat supra (a se vedea Popov c. Moldovei (nr.2), 6 decembrie 2005, § 52-58; Melnic c. Moldovei, 14 noiembrie 2006, § 38-44; Istrate c. Moldovei, 13 iunie 2006, § 46-61, Lipcan c. Moldovei, 17 decembrie 2013, § 17-21).

La caz, Colegiul reiterează că decizia Curții Supreme de Justiție a cărei revizuire se cere, a devenit irevocabilă la 13 ianuarie 2010, adică de la pronunțare, însă cererea de revizuire a fost depusă la 12 aprilie 2019, mai târziu de 5 ani de la data rămânerii irevocabile a deciziei.

În circumstanțele date, Colegiul conchide că revizuentul a depășit termenul legal de declarare a revizuirii de 5 ani, care a început să curgă de la data rămânerii irevocabile a deciziei din 13 ianuarie 2010 a Curții Supreme de Justiție și a expirat în 13 ianuarie 2015. Or, legiuitorul a stabilit termene stricte în art. 450 Cod de procedură civilă la exercitarea căii de atac revizuirea și în speță acest termen de 5 ani prevăzut de art. 450 lit. b) Cod de procedură civilă, este un termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Chiar dacă legiuitorul indică la dreptul revizuentul de a depune cerere de revizuire în termen de 3 luni din ziua în care persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele sau faptele esențiale ale cauzei care nu i-au fost și nu puteau să-i fie cunoscute anterior, adițional legislatorul punctează cert „dar nu mai târziu de 5 ani de la data rămânerii irevocabile a [...] deciziei”

De asemenea, Colegiul învederează că, posibilitatea reinițierii procesului de judecată urmează să fie examinată în lumina Preambulului Convenției, care declară preeminența dreptului o parte a moștenirii comune a Statelor Contractante. Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, printre altele, ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (cauzele CtEDO, Brumărescu c. României, Roșca c. Moldovei, citate sus).

Securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului res judicata, adică principiul caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești. Acest principiu cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii, doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare (Roșca c. Moldovei, § 25, Popov nr. 2 c. Moldovei, citate anterior).

În conformitate cu art. 453 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite unul din următoarele acte de dispoziție încheierea de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Din considerentele expuse supra, având în vedere că revizuentul Petru Rusu a depășit termenul prevăzut de lege pentru depunerea cererii de revizuire, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, va respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Petru Rusu împotriva deciziei din 13 ianuarie 2010 a Curții Supreme de Justiție.

În conformitate cu art. 269-270, 446, 452, 453 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Petru Rusu, împotriva deciziei din 13 ianuarie 2010 a Curții Supreme de Justiție, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Mircea Colpajiu împotriva lui Petru Rusu cu privire la repararea prejudiciului material.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Ala Cobăneanu

Nina Vascan

Victor Boico

Victor Burduh